

CALL FOR PAPERS:

Mezinárodní konference (26.–27. září 2024, Praha)

**Proměny (zdravotnické) záchranné služby ve 20.–21. století:
aktéři – organizace – technologie – inovace**

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR, v. v. i., Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i., Fakultou humanitních studií UK a Ústavem dějin lékařství a cizích jazyků 1. lékařské fakulty UK pořádají mezinárodní konferenci „Proměny (zdravotnické) záchranné služby ve 20.–21. století: aktéři – organizace – technologie – inovace“. Konference se uskuteční na Fakultě humanitních studií UK (Pátkova 2137/5, Praha 8) ve dnech 26.–27. září 2024.

Zdravotnická záchranná služba (ZZS), která v České republice od roku 1992 zajišťuje péči o postižené na místě úrazu nebo náhlého onemocnění, představuje jeden ze základních pilířů současného zdravotnického systému. Historie této instituce, byť provozované pod různými názvy, různými organizacemi a za dohledu různých zřizovatelů, je nicméně mnohem starší. V případě českých zemí však byla vzniku, organizaci a fungování záchranné služby ve srovnání se zahraničím v rámci společenských a humanitních věd dosud věnována spíše jen okrajová pozornost.

Důvodem může být jednak interdisciplinarita tématu, které se pohybuje na rozhraní několika lékařských oborů (chirurgie, anesteziologie a resuscitace, intenzivní medicína a urgentní medicína) a společenských věd (antropologie, historiografie, sociologie a psychologie), ale také nedostupnost primárních pramenů zapříčiněná neuspořádaností archivních fondů, jejich torzovitostí či faktem, že řada z nich je stále v držení soukromých subjektů (tj. nástupnických organizací), což platí zejména pro prameny k období po roce 1945.

Způsob organizace poskytování přednemocniční neodkladné péče (včetně řešení běžných či mimořádných událostí), technické vybavení a zázemí ZZS nebyly až do roku 2003 jednotné a odvíjely se především od regionálních specifik a úzkých (historických) vazeb na spádová zdravotnická zařízení, což vedlo do určité míry k atomizaci celé sítě.

Konference proto bude věnována především mnohdy vzájemně se prolínajícím procesům postupné institucionalizace, profesionalizace a modernizace záchranné služby (včetně zohlednění případných internacionálních vlivů), k nimž dochází zejména v průběhu 2. poloviny 20. století, a jejichž výsledkem je přechod od lokálních dobrovolných záchranných spolků ke komplexní síti výjezdových základů plně profesionální ZZS. Tato problematika je zajímavá nejen pro řadu internacionálních vlivů a technické inovace, ale také s ohledem na měnící se provozovatele, jež jsou za zajištění přednemocniční neodkladné péče v průběhu času zodpovědní – tj. dobrovolné spolky, soukromé subjekty, nemocniční zařízení, územní samosprávné celky na úrovni okresů a krajů, a konečně také stát (resp. ministerstvo zdravotnictví).

Přijímáme příspěvky z následujících tematických oblastí:

- předchůdci záchranné služby a dobrovolnické organizace v oblasti první pomoci ve 20. století (Červený kříž a samaritánské spolky);
- státní politika a expertní vědění v procesu budování systému přednemocniční neodkladné péče (včetně rozdílů mezi východním a západním blokem v období studené války a po pádu železné opony);
- profesní identita a životní trajektorie lékařského a zdravotnického personálu záchranné služby v proměnách času;
- institucionální a organizační vývoj v přednemocniční neodkladné péči (dopravní zdravotní služba, rychlá zdravotnická pomoc, záchranná služba, zdravotnická záchranná služba);
- transportní prostředky, logistika záchranné služby a regionální specifika (způsoby a změny v organizaci výjezdových skupin a vývoj vozového/leteckého parku);
- technologie, inovace a modernizace v kontextu záchranné služby;
- popkulturní obrazy záchranné služby a její vnímání ze strany veřejnosti;
- pandemie v reflexi zaměstnanců zdravotnické záchranné služby;
- etika péče a zacházení se smrtí před/po roce 1989.

Vítáme zejména interdisciplinárně laděné příspěvky pohybující se na pomezí dějin lékařství, sociologie zdraví a medicíny, soudobých dějin, paměťových studií, psychologie a sociální antropologie reflektující **vývoj přednemocniční neodkladné péče v českých zemích nebo v zahraničí ve 20. a 21. století.**

Organizační pokyny:

- přijímáme příspěvky v délce 15–20 minut v českém/slovenském nebo anglickém jazyce;
- konferenční poplatek se nehradí;
- abstrakty příspěvků v rozsahu 180–200 slov, spolu se stručným životopisem, zasílejte do **31. května 2024** prostřednictvím emailu (zzs@usd.cas.cz);
- o případném přijetí/nepřijetí příspěvku budete informováni nejpozději do 15. června;
- vybrané příspěvky budou publikovány v odborných recenzovaných časopisech.

Organizační výbor:

Jiří Hlaváček, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Hana V. Bortlová, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Olga Nešporová, Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.

Lenka Krátká, Fakulta humanitních studií UK

Petr Svobodný, Ústav dějin lékařství a cizích jazyků, 1. lékařská fakulta UK

Kontakt: zzs@usd.cas.cz

Konference je pořádána v rámci projektu „Minuty mezi životem a smrtí: Proměny zdravotnické záchranné služby a profesní identita jejích zaměstnanců v českých zemích 1952–2003“ (č. 23-05753S) podpořeného Grantovou agenturou České republiky, jehož řešitelem je Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. a spoluřešitelem Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.